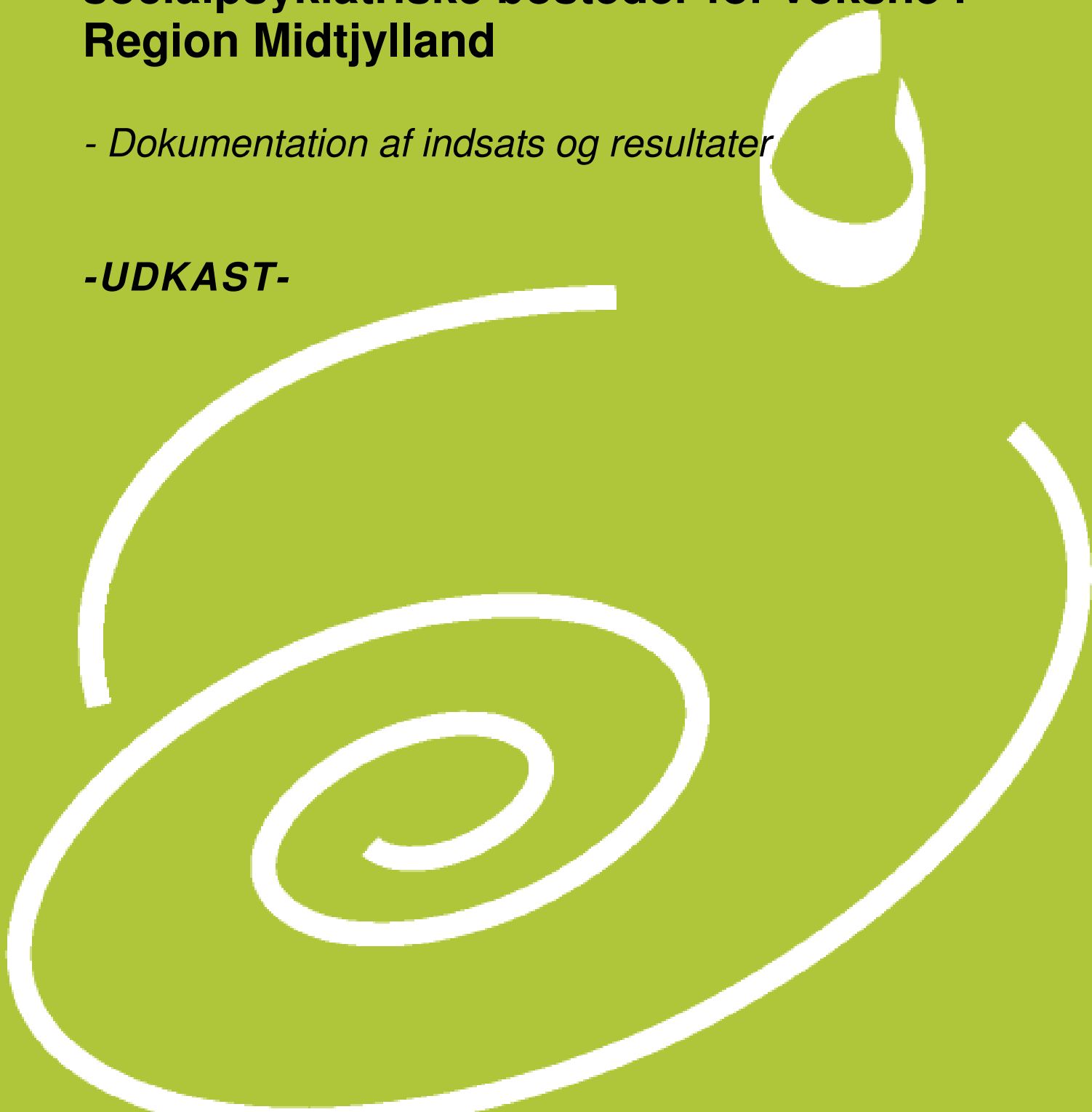

SIP-socialpsykiatri

**Det Sociale Indikatorprogram vedrørende
socialpsykiatriske bosteder for voksne i
Region Midtjylland**

- Dokumentation af indsats og resultater

-UDKAST-

SIP-socialpsykiatri

Det Sociale Indikatorprogram vedrørende socialpsykiatriske bosteder for voksne i Region Midtjylland
- Dokumentation af indsats og resultater

Udgivet af

Sekretariatet for
SIP
Center for Kvalitetsudvikling,
Region Midtjylland
Oluf Palmes Allé 15,
8200 Århus N
Tlf.: 8728 4911

Juni 2008

INDLEDNING

Det Sociale Indikatorprogram for socialpsykiatriske bosteder for voksne i Region Midtjylland (SIP-socialpsykiatri) omfatter personer over 18 år, som har behov for midlertidige eller længerevarende ophold i boformer som følge af sindslidelser.

Programmet vil blive udviklet i tæt samarbejde med medarbejdere og ledelse fra bostederne, eksterne faglige eksperter og SIP-sekretariatet. Sekretariatet vil også være ansvarligt for implementeringen af programmet på bostederne.

Mere information om SIP-programmerne findes på www.sip.dk.

Denne pjeces beskriver centrale elementer i SIP-socialpsykiatri og hvilke formål dokumentationen søger at opfylde. Hvis du er interesseret i mere information om de øvrige SIP-programmer kan du finde det på SIPs hjemmeside www.sip.dk.

SIP-socialpsykiatri er endnu ikke udviklet. Programmet forventes at blive igangsat på bostederne i løbet af 2009.

Hvorfor dokumentere indsatsen på bostederne?

Der er i dag et øget fokus på at dokumentere den sociale indsats og den sociale indsats' resultater på bostederne. Dette skyldes, at der ikke findes særligt meget dokumenteret viden om, hvad der virker i den pædagogiske, terapeutiske eller plejereleterede indsats på disse bosteder og hvilken indvirkning specialiserede institutionsophold har for beboerne.

Viden med henblik på at udvikle kvaliteten i indsatsen.

Selvom den enkelte medarbejder på bostedet kan have en god forståelse af, hvad der virker overfor de brugere, han eller hun arbejder med, deles denne viden kun sjældent med en bredere kreds. Derfor sker der ofte det, at gode resultater og erfaringer med, hvordan man opnår dem, ikke spredes til andre, som kunne have gavn af denne viden. Dokumentationen af henholdsvis den socialfaglige indsats på bostederne handler derfor om at indsamle og formidle viden om, hvad der virker med henblik på at udvikle kvaliteten i indsatsen.

Når indsatsen på bostederne skal dokumenteres, er det imidlertid vigtigt at være opmærksom på de særlige forhold, som gør sig gældende for dette område. Indsatsen på bostederne er således præget af dynamik og stor variation og hvad der virker for én bruger, virker ikke nødvendigvis for en anden.

Hvad der virker for én bruger, virker ikke nødvendigvis for en anden.

SIP-socialpsykiatri tager udgangspunkt i disse særlige betingelser for indsatsen på bostederne og har skræddersyet et dokumentationsprogram, der tager højde for, at målgruppen er meget forskelligartede og brugerne derfor kræver forskellige indsatser med forskellige mål – og at indsatsen fungerer på forskellige betingelser.

HVAD ER SIP-SOCIALPSYKIATRI?

I SIP-socialpsykiatri vil der blive indsamlet dokumentation, som kan anvendes til at finde sammenhænge mellem de forløb brugerne på bostederne har og den indsats, disse brugere har modtaget på bostedet. Også de betingelser, indsatsen er foregået under, vil blive inddraget i dokumentationen.

Indsatsen, betingelserne for indsatsen og resultaterne af indsatsen er derfor omdrejningspunkterne i SIP- socialpsykiatris dokumentationsprogram.

Indsatsen, betingelserne for indsatsen og resultaterne af indsatsen belyses gennem de såkaldte 'indikatorer'.

Indsats, betingelser og resultater vil blive belyst ved hjælp af en række fokusområder – de såkaldte "indikatorer". Indikatorerne bliver udvalgt på baggrund af målgruppespecifikke arbejdsgrupper bestående af fagfolk fra bostederne og eksterne eksperter.

Informationer om indikatorerne bliver indsamlet og analyseret i SIP- socialpsykiatris undersøgelsesmodel. Denne model består af fire faser, som illustreret i figur 1 nedenfor.

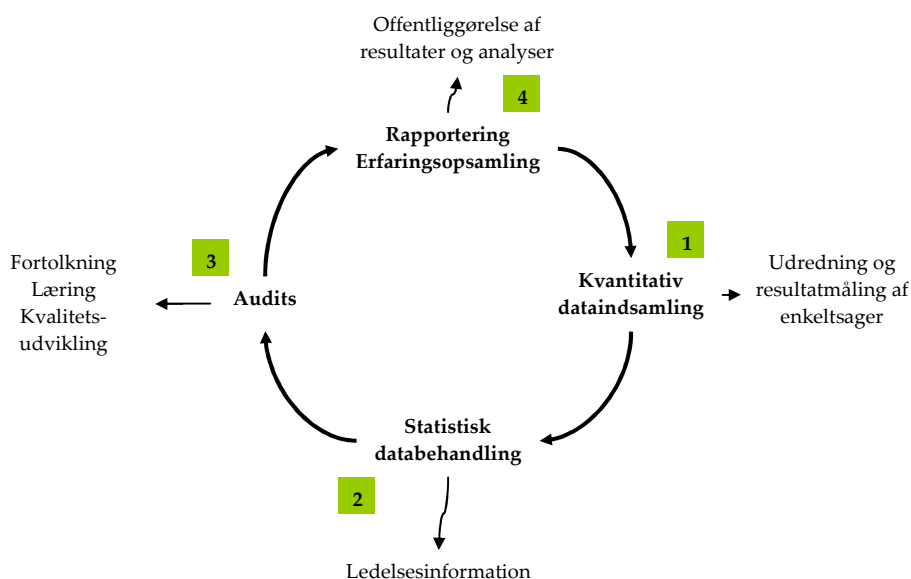
Fase 1 i SIP-socialpsykiatris undersøgelsesmodel: Kvantitativ dataindsamling gennem

I den første fase indsamles der kvantitative data om de udvalgte indikatorer gennem en række *registreringsskemaer*. Skemaerne belyser en række forhold hos hver enkelt bruger på bostederne ved indskrivningen, ved årlige statusregistreringer og ved udskrivning. Informationerne kan bruges af personalet og ledelsen på bostederne i forbindelse med udrednings- og planlægningsarbejdet og med henblik på at få overblik over forløbet for hver enkelt bruger.

Fase 2: Statistisk analyse og databehandling.

De indsamlede data indsendes til en central database, hvorfra de kan bruges til statistisk analyse og databehandling (fase 2). Fra databasen kan udtrækkes forskellige former for ledelsesinformation til bostederne og de regionale forvaltninger. Det kan fx dreje sig om sammenlignelige resultater for bostederne i en region, i forhold til hvilke indsatser der er gennemført eller hvilke behandlingsmål, der er nået for en bestemt målgruppe.

Figur 1. SIP-socialpsykiatris undersøgelsesdesign

Fase 3: Faglig fortolkning og diskussion i audits.

På baggrund af den statistiske databehandling vil der også blive udarbejdet en række analyser med henblik på faglig fortolkning og diskussion i såkaldte *audits* (fase 3). Audits er en form for høringer, som baserer sig på en systematisk faglig diskussion blandt praktikere. På denne måde bliver svarene fra spørgeskemaerne sat ind i en faglig ramme, så de bliver relevante og nyttige for botilbudenes praktiske arbejde. Dette åbner større muligheder for læring og kvalitetsudvikling.

Fase 4: Offentliggørelse.

På baggrund af de gennemførte audits, vil der i den sidste fase af SIP-socialpsykiatris undersøgelsesmodel udgives en samlet rapport for alle målgruppe. Rapporten indeholder både de statistiske analyser og de faglige fortolkninger af analyserne fra audits. Når dokumentationen fra SIP-socialpsykiatri offentliggøres, sker det således alene efter gennemførelsen af en eller flere audits.

INDIKATORER

Indikatorerne er fagligt relevante.

Indikatorerne i SIP-socialpsykiatri bliver udviklet til de specifikke målgrupper i et tæt samarbejde mellem sekretariatet for SIP, medarbejdere og ledelse fra bo-stederne og eksterne eksperter. Af hensyn til ressourcetrækket på de enkelte

bosteder vil de udvalgte indikatorer være dem, der samlet set vurderes som de *mest* relevante for målgruppen.

Strukturindikatorer

Betingelserne for indsatsen udgøres både af brugerens situation ved indflytningen og de fysiske og organisatoriske rammer, der kendetegner det enkelte bosted. I SIP-socialpsykiatri afdækkes betingelserne for indsatsen gennem såkaldte strukturindikatorer.

Bostedernes organisering

For at belyse de institutionelle betingelser for indsatsen på bostederne fokuseres på en række områder knyttet til bostedernes organisatoriske og faglige rammer.

Disse kunne eksempelvis være:

1. Normering og fysiske rammer
2. Beskæftigelses-, fritids- og behandlingstilbud
3. Teoretisk og metodisk forankring
4. Personaleforhold
5. Beboersammensætning

Brugerens baggrund

Der er tilsvarende også behov for at danne sig et billede af særligt relevante dimensioner, der knytter sig til den enkelte brugers baggrund og situation ved indflytningen.

Indikatorerne her kunne eksempelvis omfatte:

1. Sociale og økonomiske baggrundsforhold
2. Behandlingshistorie
3. Handleplaner
4. Sociale problemer

Procesindikatorer

Procesindikatorerne fokuserer på de processer, som brugerne kan gennemgå når de bor på bostedet og som er relevante for hvilket forløb den enkelte bruger

får. I særligt fokus er naturligvis selve indsatsen, dens indhold og omfang, men også forhold, som har været hæmmende eller fremmende for indsatsen, er vigtige her.

Procesindikatorerne kunne eksempelvis være brugerne og/eller de pårørendes samt personalets oplevelse og vurdering af:

1. Modtagelsen
2. Relationer
3. Aktiviteter
4. Behandlingsplaner, -metoder og -forløb
5. Uddannelse og beskæftigelse
6. Praktiske færdigheder
7. Medbestemmelse

Resultatindikatorer

Resultatindikatorerne fokuserer på at identificere eventuelle udviklingsforløb indenfor en række livsområder af afgørende betydning for den enkelte brugers livskvalitet og sociale, mentale og fysiske mestring af sit liv. Disse kan eventuelt udfyldes sammen med brugeren og/eller de pårørende.

Resultatindikatorerne kunne eksempelvis være:

1. Autonomi
2. Følelsesmæssig og fysisk velvære
3. Personlig udvikling
4. Social deltagelse
5. Fysisk og psykisk funktionsevne

ICF

De opstillede indikatorer vil så vidt muligt blive operationaliseret indenfor klassifikationssystemet ICF, som er et tværfagligt kommunikationsværktøj til beskrivelse af en persons funktionsevne og funktionsevnenedsættelse.

Ved at benytte ICF fås et systematisk og tværfagligt mål for udviklingen i brugers funktionsevne over tid: Et mål der ikke udelukkende fokuserer på sygdom og funktionsnedsættelse, men derimod ser brugeren i forhold til aktivitet og deltagelse. Derved bidrager anvendelsen af ICF i SIP-socialpsykiatri til, at den enkelte brugers ressourcer og potentialer også inddrages. Ligesom hæmmende og fremmende forhold i brugerens baggrund og omgivelser kan operationaliseres indenfor dette klassifikationssystem.

Operationaliseringen i ICF vil ske i samarbejde med eksterne fagpersoner på feltet.

REGISTRERINGSSKEMAER

For at få en samlet og systematisk viden om indsatserne, betingelserne for indsatsen og resultaterne af indsatsen på botilbudene, udvikles der spørgeskemaer til brugerne / de pårørende og personalet med udgangspunkt i de udvalgte indikatorer.

Informationer om bostedernes organisering indsamles gennem Tilbudsportalen

Informationer om bostedernes organisering og faglige rammer vil dog i videst mulige omfang blive indsamlet gennem Tilbudsportalen: (www.tilbudsportalen.dk).

Indskrivningsskemaerne

Når en ny bruger flytter ind på bostedet skal der udfyldes et skema med henblik på at få informationer om hans eller hendes aktuelle situation og tidligere livsomstændigheder. Der tegnes således en profil af brugeren i forhold til de individuelle strukturindikatorer. Der indsamles i denne forbindelse også information om brugerens funktionsevneniveau, som de efterfølgende årlige vurderinger og udskrivningsskemaer kan sammenholdes med. Indskrivningsskemaet vil skulle udfyldes én gang pr bruger.

Årlige registreringskemaer

I tilfælde af længerevarende ophold på bostederne, kan der hvert af de efterfølgende år brugeren bor på bostedet udfyldes et skema med udgangspunkt i resultatindikatorerne for at vurdere eventuelle ændringer i brugerens livsomstændigheder og -situation i forhold til tidligere år. Endvidere indsamles der informationer om procesindikatorerne, det vil blandt andet sige om hvilken indsats, brugeren har modtaget og hvordan forløbet har været.

Dette gør det muligt over tid at følge den enkelte brugers udvikling og forløb i forhold til de resultatmål, der er relevante for ham eller hende.

Overflytnings- og udskrivningsskemaer

Overflytnings- eller udskrivningsskemaerne skal udfyldes hvis en bruger flytter fra bostedet. Der indsamles igen information om brugeren inden for resultatindikatorerne og procesindikatorerne.

AUDITS

En vigtig del af SIP-socialpsykiatris dokumentationssystem er at omsætte og fortolke resultaterne til gavn for praksis.

Registreringskemaerne i SIP-socialpsykiatri vil medføre, at der løbende indsamles relevante informationer om hver enkelt bruger. En vigtig del af SIP-socialpsykiatris dokumentationssystem er imidlertid også at omsætte og fortolke resultaterne til gavn for praksis. Til dette formål anvendes audits.

Audit betyder revision eller høring. Et auditforløb er et forsøg på at skabe formelle rammer omkring en faglig diskussion.

Auditforløbene i SIP-socialpsykiatri vil tage afsæt i en række på forhånd udvalgte temaer og emner, der som regel vil være resultaterne fra skemaerne. Et panel bestående af fagfolk fra bostederne, vil med udgangspunkt i disse resultater kunne give deres faglige fortolkninger og vurderinger af de indsamlede informationer.

Audits fungerer som rum for kvalitetsudvikling og læring og skaber et nuanceret billede af sammenhænge mellem indsatser og resultater.

Udover at producere ny viden, vil disse audits også fungere som rum for kvalitetsudvikling og læring, hvor fagfolk fra bostederne vil kunne drage nytte af hinandens erfaringer og vurderinger.

Gennem afviklingen af audits vil dokumentationen fra skemaerne møde den praksisbaserede indsigt. På denne måde skabes et nuanceret billede af sammenhænge mellem indsatser og resultater på bostederne.

ANVENDELSESMULIGHEDER

SIP-socialpsykiatri opbygges, så ressourcetrækket på de enkelte bosteder begrænses mest muligt i forbindelse med indsamlingen af dokumentation. Samtidig er det hensigten med SIP-socialpsykiatri, at den indsamlede dokumentation kan anvendes i det konkrete socialfaglige arbejde. Dokumentationsindsamlingen i SIP-socialpsykiatri bidrager således til bostedernes kort- og langsigtede plan-

lægning, læring og udvikling i forhold til indsatsområderne for den enkelte bruger.

Processen med at brugeren eller de pårørende besvarer spørgeskemaer, vil bidrage til en viden om den brugeroplevede kvalitet af indsatsen på bostederne. I denne forbindelse kan SIP-socialpsykiatri koordineres med regionernes dokumentationsprojekt om brugere og pårørendes oplevelse af bostederne. Endelig vil SIP-socialpsykiatri kunne tilvejebringe dokumentation til indikatorerne i Dansk kvalitetsmodel på det sociale område.

SIP-socialpsykiatri vil også kunne bidrage til kvalitetssikring af kvalitetsmodellens standarder. Den fortløbende dokumentation i SIP-socialpsykiatri kan sætte kvalitetsmodellens standarder ind i en bredere socialfaglig ramme, hvilket kan medvirke til øget viden om, hvilken rolle det enkelte bosteds standardarbejde kan spille i forbindelse med den faglige kvalitetsudvikling. Samtidig kan denne viden bidrage til udviklingen af eventuelle nye standarder, fx som opfølgning på dokumentation for særligt betydningsfulde elementer af den socialfaglige indsats på bostederne.

Udredning, resultatmåling og opfølgning

Elektronisk hjælpeværktøj, der kan give personalet et overblik over besvarelserne.

Der vil blive udviklet et elektronisk hjælpeværktøj til SIP-socialpsykiatri. Ved hjælp af dette kan personalets og brugernes svar umiddelbart overføres til en grafisk præsentation, som kan give personalet et overblik over besvarelserne. På denne måde bliver brugerens problemer, ressourcer og udvikling udtrykt på en overskuelig måde.

SIP-socialpsykiatri er også et middel til at synliggøre bostedets faglighed.

Udover at kunne måle resultater af indsatsen på bostederne, er SIP-socialpsykiatri også et middel til at udvikle og synliggøre personalegruppens faglighed: Det kan bruges fx i planlægningsarbejdet på det enkelte bosted og dermed medvirke til at kvalificere indsatsen overfor den enkelte bruger.

Dokumentationen i SIP-socialpsykiatri kan også bruges af bostederne i forbindelse med kommunikationen med kommuner og regioner, fordi der heri vil ligge dokumentation for resultater og indhold af forløbet for hver bruger. Denne dokumentation vil derfor kunne danne grundlag for gå i dybden med et forløbs resultater og synliggøre, hvilke særlige forhold, der kan have haft betydning for et bestemt forløb. Dette kan fx være relevant i forbindelse med handleplansarbejdet?

Ledelsesinformation

Der kan udarbejdes rapporter vedrørende indsatser, målopfyldelse og resultater.

Fra databasen i SIP-socialpsykiatri kan der udtrækkes data til brug for ledelsesinformation til såvel bostederne som de regionale forvaltninger. Således kan der udarbejdes rapporter vedrørende indsatser, målopfyldelse og resultater indenfor de områder, perioder og bosteder, det skønnes relevant. Dette gør det muligt løbende at følge med i udviklingen på bostederne.

Årlige rapporter

Én gang årligt vil der blive udsendt en samlet rapport fra SIP-sekretariatet med statistiske analyser af den indsamlede dokumentation fra SIP-socialpsykiatri. Analyserne har forinden udgivelse været diskuteret og fortolket i en eller flere audits med deltagelse af praktikere fra bostederne.

Læring og kvalitetsudvikling

Gennem SIP-socialpsykiatris audits får praksis øgede muligheder for at omsætte den indsamlede dokumentation til konkrete udviklingstiltag.

Gennem SIP-socialpsykiatris audits får praksis øgede muligheder for at omsætte den indsamlede dokumentation til konkrete udviklingstiltag på bostederne. Audits skaber et rum for at gøre den statistiske dokumentation relevant i en faglig og praktisk sammenhæng og handler ikke mindst om at udveksle erfaringer og synspunkter på tværs af bostederne. Dermed bliver audits også et forum for spredning af gode erfaringer og resultater.

Langsigtede mål med SIP

Dokumentationsprogrammet SIP-socialpsykiatri har altså mange kortsigtede anvendelsesmuligheder til gavn for bostedernes daglige arbejde. En af de mere *langsigtede* anvendelsesmuligheder for SIP-socialpsykiatri er at få et nuanceret billede af, hvilken indsats på bostederne, der virker for hvilke brugere. Dermed kan SIP-socialpsykiatri bidrage til besvarelsen af spørgsmålet om hvilke rammer og hvilken indsats, der betyder at brugerne i så høj grad som muligt kan komme til at mestre deres liv.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

For yderligere information om SIP-socialpsykiatri eller om de andre sociale indikatorprogrammer henvises der til sekretariatet for SIP:

Sekretariatet for SIP
Center for Kvalitetsudvikling
Region Midtjylland
Oluf Palmes Allé 15
8200 Århus N
Tlf.: 8728 4914
Hjemmeside: www.sip.dk

